

TREST OBECNĚ PROSPĚŠNÝCH PRACÍ – PŘÍTOMNOST A BUDOUCNOST

THE COMMUNITY SERVICE – PRESENCE AND FUTURE

DOC. JUDR. JOSEF KUČHTA, CSC

katedra trestního práva PrF MU Brno

Abstrakt

Článek se nejprve zabývá současnou právní úpravou trestu obecně prospěšných prací a poukazuje na některé problémy při výkladu hmotněprávních ustanovení týkajících se tohoto trestu, stejně jako na problémy spojené s jeho vlastní realizací a výkonem. Poté je věnována pozornost úpravě de lege ferenda vypočtením navrhovaných změn a jejich stručným hodnocením, závěrem autor předkládá k diskusi ještě některé další náměty, o nichž se dosud nediskutovalo.

Klíčová slova

Alternativní tresty, Trest odnětí svobody, Trest obecně prospěšných prací, Souhlas, stanovisko pachatele, Výměra trestu, Probační a mediační služba, Lhůta pro výkon trestu, Přeměna trestu, Zdravotní způsobilost

Abstract

The paper is first dealing with the present legal regulation of the sentence of community services and refers to some problems appearing at the interpretation of the provisions of the Criminal Code which are related to this sentence, as well as to the problems connected with its realisation and execution. Then is the attention fixed to the regulation de lege ferenda and suggested changes are presented and evaluated. At the conclusion provides the autor some of the suggestions that still have not been discussed for the discussion.

Keywords

Alternative punishments, sentence of imprisonment, sentence of community services, statement, consent of the offender, terms of punishment, Probation and mediation service, rate for carrying out the punishment, conversion of punishment

Trest obecně prospěšných prací de lege lata

Trest obecně prospěšných prací byl zaveden do trestního zákona novelou č. 152/1995 Sb. Byl inspirován právní úpravou států, kde již byl delší dobu úspěšně využíván, i praktickou potřebou reagovat na vzrůstající kriminalitu a zvyšující se počet odsouzených k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Podle důvodové zprávy se měl tento trest uplatnit u pachatelů méně závažných trestných činů, na něž není třeba působit trestem odnětí svobody. Bližší okolnosti jeho ukládání obsahují ust. § 45 a 45a trestního zákona, procesněprávní aspekty pak 335 až 340b tr. řádu.

Právní úprava ukládání a výkonu tohoto trestu byla na základě získaných poznatků vícekrátě měněna, když bylo třeba reagovat na problémy, které s sebou přinesl výklad příslušných ustanovení. Poslední dosavadní změny přinesla novela č. 265/2001 Sb. Tento trest byl nově koncipován jako alternativa nejen k trestu odnětí svobody, ale prakticky i ke všem ostatním druhům trestu. Rozšířen byl dále okruh subjektů, v jejichž prospěch může odsouzený tento trest vykonávat, o obecně prospěšné organizace, včetně požadavku, aby výkon prací sloužil k výdělečným účelům. Napříště také může soud uložit na dobu tohoto trestu přiměřená omezení nebo přiměřené povinnosti uvedené v § 26 odst. 4 tr. zákona směřující k tomu, aby odsouzený vedl řádný život. Nově byla formulována povinnost soudu přihlídnout při ukládání trestu ke stanovisku pachatele k možnosti uložení tohoto trestu, a k jeho zdravotní způsobilosti. V § 45a odst. 3 tr. zákona pak zákonodárce nově taxativně vymezil překážky, jejichž doba se nezapočítává do jednorocní lhůty stanovené pro výkon obecně prospěšných prací. V návaznosti na změnu trestního zákona bylo pak třeba učinit potřebné změny i v trestním řádu, spočívající zejména v reakci na zákon o probační a mediační službě č. 257/2000 Sb. Speciální úpravu ukládání tohoto druhu trestu mladistvým zakotvil zákon č. 218/2003 Sb. o protiprávních činech mládeže.

Tato nová úprava reagovala na požadavky teorie a práce pouze částečně, o některých problémech spojených s ukládáním tohoto trestu se diskutuje již od jeho zavedení, některé další problémy vplynuly až z vlastní praxe orgánů, které jsou při ukládání a výkonu tohoto druhu trestu činné.

V řadě článků se objevil již dříve názor, že zvolená horní hranice sazby trestu odnětí svobody ve výši 5 let, který má být trestem obecně prospěšných prací alternován, je příliš vysoká. Např. Vůjtěch uvádí, že z důvodové zprávy k zákonu ani odjinud nelze zjistit, na základě jakých hledisek byla tato horní hranice trestní sazby stanovena, a konstatuje, že tato maximální hranice trestní sazby byla přijata bez jakéhokoliv rozboru a neodpovídá zahraničním úpravám.¹ Jelínek k tomu uvádí, že takové vymezení zahrnuje evidentně i skutkové podstaty trestných činů, u kterých by tento druh trestu jako jediný druh vůbec neměl přicházet v úvahu (např. trestný čin útoku na státní orgán a veřejného činitele, nedovoleného ozbrojování, mučení a jiného krutého a nelidského zacházení podle § 259a apod.)² Na stejný problém poukazuje např. také Hanák, který navrhuje snížení horní hranice trestní sazby z 5 let na 3 roky³

Tyto návrhy nepostrádají smysl, neboť vycházejí patrně ze zahraničních právních úprav, které v převážné míře operují právě s výší horní hranice trestní sazby ve výši 3 roky. Taková hranice by se dostala také do správné korelace s uvažovaným snížením horní hranice sazby trestu obecně prospěšných prací ze 400 na 300 hodin. Je faktem, že při srovnání horních hranic sazeb trestu odnětí svobody, který lze alternovat trestem obecně prospěšných prací, a novou navrhovanou horní hranicí sazby tohoto trestu lze opticky pozorovat určitý nepoměr (5 roků odnětí svobody a 300 hodin výkonu obecně prospěšných prací). Je však třeba vzít v úvahu, že trest OPP je alternativním trestem fakticky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, takže při konkrétních úvahách soudu o uložení trestu OPP bude hrát největší roli ne obecně rámec trestní sazby TOS, nýbrž výše konkrétního nepodmíněného trestu, který by měl být v tomto rámci uložen. Lze tedy předpokládat, že trest OPP bude ukládán zejména tam, kde v úvahu jinak přichází uložení konkrétního nepodmíněného trestu do určité výše. Jinými slovy nemělo by tedy v praxi přicházet v úvahu uložit např. trest 300 hod. OPP jako alternativa k uvažovanému uložení nepodmíněného trestu ve výši 5 roků. V takovém případě by totiž nebyla patrně splněna podmínka požadovaná § 45 odst. 1 tr. zákona. Praxe si nepochybně tuto skutečnost uvědomuje, když vychází z toho, že trest OPP je alternativou nepodmíněného trestu odnětí svobody v případech, v nichž by bylo třeba uložit jen krátkodobý nepodmíněný trest odnětí svobody, kterým je třeba rozumět tento

---

1 Blíže viz Vůjtěch, J. A kol.: Výzkum institutu obecně prospěšných prací, Praha, IKSP, 1998, str. 86-88

2 Jelínek, J.: Novelizace trestního zákona v roce 1995, Bulletin advokacie, 1995, č. 9, str. 10

3 Hanák, V.: Sazba trestu obecně prospěšných prací a jeho přeměna v trest odnětí svobody, Právní praxe, 1998, č. 4, str. 235

trest ve výměře do několika měsíců, přičemž orientačně lze vycházet z výměry do 7 měsíců, které se blíží ekvivalent maximální výměry trestu obecně prospěšných prací. V závislosti na povaze každého konkrétního případu je sice možné připustit uložení trestu OPP i tam, kde by výměra krátkodobého trestu odnětí svobody poněkud převyšovala sedm měsíců, ale zpravidla je nutno považovat za vyloučené, aby trest OPP byl alternativou k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, jež by byl jinak uložen ve výměře převyšující jeden rok.⁴ Takový trest už tedy podle NS ČR nelze považovat za krátkodobý ve smyslu předpokladů, za nichž je možno trest OPP alternativně uložit. Na podporu tohoto názoru je třeba uvést, že opačný přístup by mohl nevhodně privilegovat odsouzené, kteří by zaviněně nevykonali trest OPP v plné výši a u nichž by soud musel ve smyslu § 45a odst. 4 tr. zákona přeměnit zbytek trestu v nepodmíněný trest odnětí svobody. Určitá relace je i tu na místě, neboť nelze zdůvodnit z hlediska účelu trestání např. ty případy, kdy odsouzenému by byl uložen místo nepodmíněného trestu odnětí svobody ve výši 5 let trest OPP ve výši 300 hodin, odsouzený by jej záměrně nevykonal a soud by mu mohl i za použití nově navrhované úpravy přeměnit trest OPP na nepodmíněný trest odnětí svobody v poměru 1 hodina nevykonaných prací za jeden den nepodmíněného odnětí svobody maximálně ve výši 300 dní, tedy necelého jednoho roku. Přitom odsouzený by záměrným nevykonáním trestu OPP jen potvrdil vyšší stupeň svého narušení a neadekvátnost uloženého trestu OPP. Takový stav by vedl k tomu, že odsouzený by ze svého následného účelového a škodlivého jednání vlastně vytěžil podstatně nižší realizovaný trest.

Snížení horní hranice trestní sazby u nepodmíněného trestu odnětí svobody v daném případě z 5 na 3 roky nepovažujeme tedy za nezbytné. Je třeba ovšem také uvážit souvislost s jinými obecnými ustanoveními připravované rekonstrukce, zejména s ustanoveními o trestní odpovědnosti zavádějícími bipartici trestněprávních deliktů na přečiny a zločiny a stanovujícími hranici mezi těmito delikty právě podle výše horní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody. Určitým limitem je také současné znění § 39 odst. 2 tr. zákona, které umožňuje soudu uložit nepodmíněný trest odnětí svobody u trestných činů, u nichž jeho horní hranice nepřevyšuje 3 roky, jen pokud by vzhledem k osobě pachatele uložení jiného trestu zjevně nevedlo k dosažení účelu trestu.

---

4 Rozsudek NS ČR ze dne 28.3. 2001 sp. Zn 7 Tz 39/2001, Soudní rozhledy, 2001č. 8, str. 284-288

Diskutovanou otázkou v teorii i praxi je problematika souhlasu pachatele s uložením trestu obecně prospěšných prací, který je v některých státech zakotven jako zákonná podmínka. Z juristického hlediska nelze podle převažujícího názoru výkon obecně prospěšných prací, který je alternativou trestu odnětí svobody, považovat za nedovolenou nucenou práci vzhledem k čl. 9 Listiny základních práv a svobod, který je podpořen i evropskou Úmluvou o ochraně lidských práv a svobod.⁵

Z hlediska penitenciárního ovšem i alternativní trest OPP musí splňovat předpoklady současného § 23 tr. zákona. Nelze popřít, že pozitivní účinky smysluplné práce na resocializaci pachatelů jsou evidentní, to však předpokládá pozitivní motivaci každého jednotlivého odsouzeného. Tuto pozitivní motivaci lze nejsnadněji navodit při projednání podmínek a možností tohoto trestu mezi obviněným a probačním úředníkem, jejímž výsledkem by měl být i souhlas pachatele s uložením trestu OPP. Tento souhlas by mohl být zpočátku formální, by měl posléze pod vhodným vedením probačního pracovníka vyústit ve vnitřní akceptaci viny a následujícího trestu.⁶

Zde je třeba podotknout, že požadavek souhlasu obviněného s trestem by mohl být i účelově zneužit obviněnými, kteří by doufali, že se uložením tohoto trestu vyhnou pro ně závažnějšímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Navíc se takový obviněný rozhoduje vždy pod tlakem probíhajícího trestního řízení a lze tak mít pochybnosti i o svobodě jeho vůle při udělování takového souhlasu. Při konstituování požadavku tohoto souhlasu by pak měl být zákon konkrétnější a blíže určit dobu i formu tohoto souhlasu. Tento souhlas by měl být vyžadován již při rozhodování o ukládání tohoto trestu v hlavním líčení či trestním příkazem, což se v praxi ve většině případů neděje. Přitom však v tomto okamžiku nejsou ještě dány konkrétní podmínky výkonu tohoto trestu, takže obviněný by stejně zaujal stanovisko či udělil souhlas jen obecně s tímto trestem, aniž by si dokázal představit jeho konkrétní výkon. Komplikovanější v tomto směru je situace při rozhodování trestním příkazem, kdy v praxi soud stanovisko pachatele dle platné úpravy ani nezjišťuje a předpokládá, že pokud by odsouzený v uložení takového druhu trestu nesouhlasil, podá odpor a u následujícího hlavního líčení by se teprve jeho stanovisko zjistilo. Nepodání odporu pak soudy často považují za souhlas s uložením

---

5 Blíže viz Karabec, Z., Rozum, Z.: K problematice souhlasu pachatele s uložením trestu obecně prospěšných prací, Právní praxe 1998, č. 4, str. 227

6 Vanduchová, M.: K novému trestu obecně prospěšných prací, Právní praxe, 1996, č. 7, str. 398

trestem OPP. Podle našeho názoru by bylo vhodné výslovně vázat uložení tohoto trestu na zjištění předběžného stanoviska odsouzeného, který absolvoval p předjednání možnosti uložení tohoto trestu a byl alespoň předběžně seznámen s konkrétním druhem prací, které by případně vykonával, místem výkonu, časovým harmonogramem apod. Toto stanovisko by bylo podpořeno zprávou probačního úředníka ohledně průběhu předjednávání, podmínkách výkonu OPP, zdravotního stavu pachatele i jeho celkové schopnosti takový uložený trest vykonat. Hlavním problémem zde tedy nebude otázka, zda vázat uložení tohoto trestu striktně na souhlas pachatele či jen volněji zjistit stanovisko pachatele, ale spíše nutnost poskytnout obviněnému kvalitní informace v dostatečném předstihu tak, aby mohl vyjádřit své stanovisko, a soud spolehlivě informovat o tomto realitě odpovídajícím stanovisku, aby měl dostatek podkladů pro rozhodování.

Problémy se vyskytují i při realizaci výkonu trestu obecně prospěšných prací. K největším patří nepochybně nekvalitní výběr vhodných pachatelů pro výkon OPP, když praxe soudu při ukládání je velmi odlišná a soudy ukládají tento trest i recidivistům a pachatelům závažnější trestné činnosti. Právě tato nedůslednost při výběru mívá pak za následek až laxní přístup pachatelů k tomuto trestu, z čehož pak pramení problémy spojené s nízkou vykonatelností trestu a následně pak potenciální zdrženlivost soudů při přeměně trestu OPP v trest odnětí svobody.⁷ Až 80 procent těchto trestů ukládá soud trestním příkazem, ve většině těchto případů bez předjednání mezi pachatelem a probačním pracovníkem. Takto ukládané tresty OPP jsou pak v rozporu se smyslem alternativních trestů.⁸ Statistiky ukazují, že celý trest OPP dokončí přibližně 50 až 55 procent pachatelů, v případě předjednání před rozhodutím soudu pak úspěšnost přesahuje 70 procent.⁹

S vysokou nevykonatelností trestu OPP souvisí také jeho příliš vysoká výměra. Právě u odsouzených k 300 a více hodinám OPP je vysoké riziko, že práci nevykonají. Uvádí se, že uložení maximální možné výměry 400 hodin vede k tomu, že ukončení tohoto trestu je pro pachatele těžko představitelné a časový harmonogram příliš dlouhý,

---

7 Kroftová, A.: Probační a mediační služba – významný aktér při naplňování alternativního trestání, Parlamentní zpravodaj 2004, č. 10, str. 14

8 Viz blíže Rozum, J., Kotulan, P., Háková, L., Nečada, V., Diblíková, S.: Ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody a jeho alternativy, Praha, IKSP, 2005, str. 88

9 Rozum, J., Kotulan, P., Háková, L., Nečada, V., Diblíková, S.: Ukládání nepodmíněného trestu odnětí svobody a jeho alternativy, Praha, IKSP, 2005, str. 88

takže v jeho průběhu objektivně dochází k opakovaným změnám, vedoucím k chaosu ve vedení počtu odpracovaných hodin a nejasné perspektivě pachatele. Tato skutečnost pak může vést ke snížení akceptace trestu, ke zhoršení pracovního tempa či dokonce ke ztrátě motivace.¹⁰

Nejednotný je také postoj soudů k přeměně trestů OPP před ukončením roční zákonné lhůty pro jejich výkon v situacích, kdy se odsouzený vyhýbá výkonu trestu, nepracuje, páchá další trestnou činnost atd. Poměrně často se stává, že soudy nereagují na podnět probačního úředníka ohledně zaviněného neplnění harmonogramu prací odsouzeným. Právní úprava umožňuje soudům přeměnit trest OPP na trest odnětí svobody ještě před uplynutím jednorocní lhůty, často však k tomu nedochází a soudy takto přeměňují tresty až po uplynutí této lhůty, resp. opakovaně a znovu dávají pachatelům šanci výkon trestu dokončit, i když jsou informovány o porušování režimu. Právě tento rozdílný postoj soudů má za následek neautoritativní postavení probačních úředníků, kteří při kontrole podmínek plnění trestu OPP musí mít podporu soudu.

Další problém lze spatřovat v poměrně časté praxi výkonu trestu, kdy převážně více kvalifikovaní a zaměstnaní odsouzení se snaží odpracovat trest co nejrychleji, takže pracují více než 8 hodin denně v průběhu i mnoha dní. V takovém pracovním tempu pak může být ohrožena nejen zdravotní bezpečnost odsouzeného, ale i kvalita vykonané práce. Na druhé straně se vyskytují případy, kdy se odsouzení snaží výkon trestu rozložit do co nejdelšího časového období v naději, že ho nebudou muset dokončit (zejména u osob více narušených, nezaměstnaných či se záporným vztahem k práci), využívajíc výše uvedený vstřícný přístup soudů. Bylo by proto patrně vhodné limitovat počet hodin, které mohou odsouzení za den takto odpracovat, a to jak spodní, tak horní hranicí. Patrně by zde měl být výslovný odkaz na Zákoník práce, který v tomto směru stanoví základní ochranu pracovníků (např. ustanovení o práci v noci, práci přesčas, minimální pracovní přestávky mezi směny apod.). Nevyskytovaly by se tak extrémní situace rychle odpracovaných trestů i za cenu případného neúměrného pracovního vypětí, ani průtahy ze strany některých odsouzených.

---

10 Barbořík, M.: Trest obecně prospěšných prací – aktuální problémy a jejich řešení, Trestní právo, 2006, č. 5, str. 7

Praxi by také nepochybně prospělo vytvoření centrální evidence výkonu trestů OPP, kterou by mohla např. Spravovat Probační a mediační služba, která na výkon těchto trestů dohlíží. V rámci této evidence by tak bylo možno zjistit nejen počet hodin pravomocně či nepravomocně uložených, ale také počet hodin již vykonaných. Zrychlil by se tak tok informací mezi probační službou a soudy a nedocházelo by tak k uložení vyšší výměry trestu OPP, než zákon umožňuje.¹¹ Za současného stavu jsou soudy odkázány pouze na opisy z rejstříku trestů, kde jsou uvedeny jen pravomocně uložené a s určitým zpožděním zahlazené tresty OPP. Dochází pak poměrně často k tomu, že trest OPP je uložen v nepřipustné výši proto, že předcházející trest OPP nebyl ještě vykonán a nevykonaná část tohoto trestu spolu s novou výměrou převyšuje hranici 400 hodin. Náprava zde je možná pouze cestou mimořádného opravného prostředku – stížnosti pro porušení zákona – k němuž dává nejčastěji podnět právě příslušný probační úředník. V současné době právě tyto případy tvoří značnou část příslušné agendy NS ČR.

Trest obecně prospěšných prací *de lege ferenda*.

Připravovaný a dlouho očekávaný nový trestní zákon, jehož návrh v současné době projednává vláda, obsahuje ve vztahu k institutu trestu obecně prospěšných prací změny, které by měly zejména dopomoci k lepšímu výběru odsouzených pro uložení tohoto trestu a také k tomu, aby tento trest nebyl pro pachatele tak výhodný jako doposud. Návrh přináší ve stručnosti následující změny :

- dochází ke snížení sazby trestu ze současné sazby 50 až 400 hodin na 50 až 300 hodin,
- pokud byl pachateli v předcházejících třech letech trest OPP přeměněn na trest odnětí svobody, soud znovu trest OPP zpravidla neuloží,
- v případě pachatele ve věku blízkém věku mladistvých bude soud moci v zájmu využití výchovného působení rodiny, školy a dalších subjektů uložit, a to samostatně nebo vedle přiměřených omezení či povinností, též některá z výchovných opatření uvedených v zákoně o soudnictví ve věcech mládeže za obdobného užití podmínek stanovených pro mladistvé (např. Dohled probačního úředníka, výchovné omezení a povinnosti,

---

¹¹ Žatecká, E., Fryšták, M.: trest obecně prospěšných prací z pohledu nového trestního zákoníku a případných změn dalších souvisejících předpisů, trestní právo, 2007, č. 9, str. 7

- do doby, ve které má odsouzený povinnost tento trest vykonat, se podle nové právní úpravy nebude započítávat doba, po kterou se odsouzený zdržoval v cizině,
- pokud soud trest OPP přemění v trest odnětí svobody, podle nové úpravy započítá každou i jen započatou jednu hodinu nevykonaného trestu za jeden den odnětí svobody,
- vedle stávajících důvodů pro přeměnu trestu OPP na trest odnětí svobody se stanoví další důvod, a to maření výkonu tohoto trestu odsouzeným. Tímto ustanovením by se měl vytvořit větší prostor pro soudy, aby ve větší míře mohly rozhodovat o přeměně trestu již v průběhu doby stanovené pro výkon trestu,
- novinkou je také možnost soudu nechat trest OPP v platnosti z důvodu výjimečných okolností, i když odsouzený zavdal důvod k přeměně. Na tuto dobu pak stanoví dohled, dosud neuložená přiměřená opatření a povinnosti nebo u mladistvých výchovná opatření,
- nová úprava rozšiřuje druhy pracovních činností i na kvalifikované práce, aby tento výkon ztratil ve vztahu ke vzdělanějším odsouzeným degradující charakter a aby při výkonu tohoto trestu bylo jejich odborných znalostí co nejvíce využito ke prospěchu společnosti.

Jde nepochybně o krok správným směrem, i když dosud nejvíce diskutovaná ustanovení o stanovisku pachatele a jeho zdravotní způsobilosti jsou přebírána z dosavadní právní úpravy beze změny. Nepochybně by bylo možné představit si i zavedení dalších změn, a to nejen samotné hmotněprávní úpravy, ale i procesních ustanovení o výkonu trestu OPP podle trestního řádu, ale i úpravou dalších právních předpisů. Je možno uvést např. tyto směry pro budoucí úvahy:

- u pachatelů, kterým byly nařízeny OPP ve větším rozsahu, stanovit povinnost odpracovat určitou část tohoto trestu ve skupině konající některý druh manuální práce,
- stanovit maximální a minimální hodinový limit pro výkon těchto prací,
- podle nizozemského vzoru zvážit uložení trestu OPP jako poslední části nepodmíněného trestu odnětí svobody¹²
- vázat uložení trestu OPP na souhlas pachatele, resp. podmínit jeho uložení jeho návrhem,

---

¹² Blíže k tomu viz Suchý, O., Válková, H.: Obecně prospěšné práce jako alternativa trestu odnětí svobody v mezinárodním srovnání, Právní rozhledy, 1996, č. 4, str. 155 an.

- upravit způsob výkonu přeměněného trestu odnětí svobody zejména tam, kde přichází v úvahu uložení nepodmíněného trestu v řádu dnů nebo týdnů,
- konkrétněji vyjádřit podmínky zahlazení trestu OPP v případě, že je přeměněn na nepodmíněný trest odnětí svobody,
- zakotvit povinnost uložit tento trest teprve po předjednání podmínek jeho výkonu mezi probačním úředníkem a odsouzeným, a to i pro případ uložení tohoto trestu trestním příkazem
- rozšíření povinnosti a oprávnění probačních úředníků v rámci výkonu trestu OPP, zřízení centrální evidence výkonu tohoto trestu pro potřeby Probační a mediační služby a soudů,
- stanovit povinnost uzavření pojistných smluv pro případ způsobení škod přivýkonu OPP při stanovení povinnosti státem, resp. stanovení zákonného pojistného v tomto směru
- zvážit možnosti zapojení dobrovolníků do realizace výkonu tohoto trestu apod.

Je zřejmé, že efektivní fungování trestu obecně prospěšných prací a dosažení jeho účelu může zajistit jen jeho vyvážená, komplexní úprava, obsažená ve více právních předisech či dokonce právních odvětvích. Navrhovaná právní úprava trestu OPP v novém trestním zákoně je dalším krokem v jejím vytváření. Ani dokonalá úprava ovšem nemůže zaručit, že bude dosaženo požadovaného efektu beze zbytku. Je třeba mít vždy na paměti, že zákon může vytvořit právní rámec a prostředí, které bude k dosažení tohoto cíle napomáhat, neméně však záleží na správné aplikační praxi všech zainteresovaných orgánů i postoji celé veřejnosti.

Kontaktní údaje na autora - email:

kuchta@law.muni.cz

